

אין דורשיין פרק שני חגיגה

(א) [כ"ז ואתה] (ב) [ואר"י
פ"ו] והרמב"ם פ"ב המושב
פרשת אחרי פסוק ואל תחשו
לשערי הארץ כבצורה הגדה
ו'ן, (א) קדוש מ. מ"ג,
(ד) קדוש לל. (ט) מ"ק ת.
קדוש מ. (י) תענית יא;
(י) [כ"ז וי"א וי"א כמעט],
(ח) [כ"ז יוסף וי"א תורה
טו.], (ט) שבת טו., (י) [כ"ז כן
שם כ"דו מומין], (כ) [ש"ך
לפ"ג].

תורה אור השלם

1. ויאמר ה' משיני בא תנח
משעיר למי הופיע מחר
אפרן ואתה מרבת קדש
ממינה אש ואתה למו.
דברים לב ב
2. הודי צח ואתה דגול
מרבקה: שיר השירים ה י
3. כי מעיר הקדש נקראו
ועל אלהי ישראל נסבמו?
צבאות שמו:
4. ויאמר צא וקמדת בך
לפני ה' וזרה ה' עבר רוח
גדולה וזקן מפרק הרים
ומשבר סלעים לפני ה' לא
ברח ה' ואתה הרהר רעש
לא ברעש ה' ואתה הרעש
אש לא באש ה' ואתה האש
קול דמקה דקה:
מלכים א יט א
5. כמראה הקשת אשר
יהיה בענן ביום הגשם בן
מראה הגשם קיבב הוא
מראה דמות כבוד ה'
ואראה ופאל על פני
אשמת קול מדבר:
ישעיהו טו א
6. כה אמר ה' השמים
כסאי והארץ חדים רגלי אי
זה בית אשר תבנו לי ואי
זה מקום מגורתי:
ישעיהו טו א
7. ונתתה מהודך עליו
למען ישמעו כל עדר בני
ישראל:
מלכים ב יג
אל תאמנו ברע אל
בתקוה באלוף משכבת
דחק שמו פתחי פיה:
מלכים ב יג
8. ונתתה מהודך עליו
למען ישמעו כל עדר בני
ישראל:
מלכים ב יג
אל תאמנו ברע אל
בתקוה באלוף משכבת
דחק שמו פתחי פיה:
מלכים ב יג
9. ונתתה מהודך עליו
למען ישמעו כל עדר בני
ישראל:
מלכים ב יג
אל תאמנו ברע אל
בתקוה באלוף משכבת
דחק שמו פתחי פיה:
מלכים ב יג
10. הלא מעשה קראת לי
אבני אלוף ונצרי אהת:
ישיהו ג ד
11. כי אבן מקיר תזקק
וכפיס מעין וענבו:
חבקוק ב יא
12. כי מלאכי יצוה לך
לשמורך בכל דרכיך:
הש"ס צא א
13. אבני הנהדר והושעתי
והשעמתי ואין גבם ור
ואתם עדי נאם ה' ואני
אלי: ישעיהו מג ב

הנהגות הב"ח

- (א) דלמני תשיחו
למה"ד משל למלך: (ב) שם
כך יוסף אמר זה הטיב
ענינה נכמה. י"ב ס"א רבה
אמר כל המסתכל בקשת
דרכי שיפול על פניו
בדתי כמראה הקשת
אשר יהיה בענן ביום
הגשם וכי ואתה ואפול
העש וכו' ואתה ופול
העש וכו' לויטי עליה
במערכב משום דמחוי

מאי דרש. מהיכן הדין מקום השכינה שמוה שלל הדין שס. א"י
שלא טעה כמו שטעה אחר: דוגמא. דבר היכר העומד לדוגמא
להראותו ולומר כזה עשה לי ואין זה אלא דבר היכר אף כאלו מקומו
יכר: ומה למטה. והרי אמר ומתחת זרועות עולם (דברים לג)

ואם שאל מי סבול לא חס על כבוד
קונו: לייטי עליה שבערבה לא גרסינן
לה: כאלו דוחק רגלי השכינה.
אומר נלבו אין השכינה כאן וכתיב
והארץ הדוס רגלי: למקום שאין
מכירין אופו. אין דעתו גסה עליו
ושמא יקל כח יצרו וגם אם יתעל אף
אדם נותן (ו) לב לפי שאינו חשוד
בעיניהם וכן נלבוש שחורים: דמלי
כייף ליה לנצריה. ונזוטם על שהא
נכזב צתתו כאלו דוחק הרגלים:
היכא דלא מלי כייף ליה לנצריה.
טוב לו נציעת מפרהסיא: ומכרין
אל העם שש המפורש. שהשכינה
טרה על קשרי אלנעוניהם: אל
אמינו צע. האומר לך חטא:
ואל פנתו אלנעו. לומר שימחול:
וכפיס. חמית ען כמו כפיסין
צבצב צתתו (דף ק"ג): אהם עדי.
הוא מעיד עצמו ככל עוונות שאוכיח
כפניו: מתנני יוסי בן יעזר אומר
שלא לממוך. ז"ע. וזו היא מחלוקת
לראשונה שהיתה בחכמי ישראל: יהושע
בן פרחי. כולן דור אחר דור: ילא
מנחם. נגמרת מפרס הדין ילא:
נכנס שמאי. להיות אכז"ר תמתי:
הראשונים

ומוציאין רעי כבהמה: כל המסתכל בד' דברים רתוי לו שלא בא לעולם
כו': בשלמא מה למעלה מה למטה מה לאחור לחיי אלא לפנים מה דהוה
הוה ר' יוחנן ור"א דאמרי תרווייהו (ב) משל למלך ב"ו שאמר לעבדיו בנו לי
פלטריין גדולין על האשפה הלכו ובנו לו אין רצונו של מלך להוכיח שם
אשפה: כל שלא חס על כבוד קונו רתוי לו שלא בא לעולם: מאי היא (ג) אבא
אמר זה המסתכל בקשת רב יוסף אמר לו העובר עבירה בסתר (ד) מסתכל
בקשת דכתיב (ה) כמראה הקשת אשר יהיה בענן ביום הגשם כן מראה הנגה
סביב הוא מראה דמות כבוד ה' רב יוסף אמר זה העובר עבירה בסתר
כד' יצחק (ו) דאמר רבי יצחק כל העובר עבירה בסתר כאילו דוחק רגלי
שכינה שנא' (ז) כה אמר ה' השמים כסאי והארץ הדום רגלי איני (ח) והאמר
ר' אלעא הזקן אם רואה אדם שיצרו מתגבר עליו ילך למקום שאין מכירין
אותו וילבש שחורין ויתעמף שחורין ויעשה מה שלבו חפץ ואל יחלל שם
שמים בפרהסיא לא קשיא הא דמצי כייף ליה ליצריה הא דלא מצי כייף
ליצריה דרש ר' יהודה ברבי נחמני מתורגמניה דריש לקיש כל המסתכל
בג' דברים ענינו כהות בקשת ובנשיא (י) ובכהנים בקשת דכתיב כמראה
הקשת אשר יהיה בענן ביום הגשם הוא מראה דמות כבוד ה' בנשיא
דכתיב (י) ונתת מהודך עליו (י) המסתכל בכהנים בזמן שבהמ"ק קיים שהיו עומדין
על דוכנן ומכרין את ישראל בשם המפורש דרש ר' יהודה ברבי נחמני
מתורגמניה דריש לקיש מאי דכתיב (י) אל תאמינו ברע אל תבטחו באלוף
אם יאמר לך יצר הרע חטוא והקב"ה מוחל (י) אל תאמן (שנא') אל תאמן ברע
ואין רע אלא יצר הרע שנאמר (כ) כי יצר לב האדם רע ואין אלוף אלא הקב"ה
שנאמר (ל) אלוף נעורי אתה (ל) שמא תאמר מי מעיד בי אבני ביתו וקורות
ביתו של אדם הם מעידין בו שנאמר (מ) כי אבן מקיר תזקק וכפיס מעין
יעננה (נ) וחכ"א נשמתו של אדם מעידה בו שנאמר (ס) משכבת חיקך שמור
פתחי פיה אי זו היא דבר ששוכבת בחיקו של אדם הוא אומר זו נשמה
ר' זריקא אמר שני מלאכי השרת המלוין אותו הן מעידין בו שנאמר (ס) כי
מלאכיו יצוה לך לשמורך בכל דרכיך (ז) (וחכ"א) אבריו של אדם מעידין
בו שנאמר (ח) ואתם עדי נאם ה' ואני אל: מתנני (ט) (יוסי) בן יעזר אומר
שלא לסמוך יוסף בן יוחנן אומר (י) לסמוך יהושע בן פרחיה אומר שלא
לסמוך יהודה בן טבאי אומר שלא לסמוך שמעון בן שטח אומר לסמוך
אומר שלא לסמוך הלל ומנחם לא נחלקו יצא מנחם נכנס שמאי (י) שמאי אומר

כבני אדם. הוה מלי למיחשז ישינס ומוליאין ריעי כבני אדם
כלקמן גבי דדמי לזהמה ואיכא למימר דהוי ככלל הני
ואף לקמן לא הוה חשיב ליה אלא משום דבעי (י) אשמי' שלשה דומין
לזהמה. הר"ר אלחנן: ויעשה מה שלבו חפץ. (י) לגמרי משמע

דמוטב לו לחדש ויעשה חפצו כסתם
ולא צפרהסיא ואלא כפר"ח דשליה
פ"ק דקדושין (דף ט. וס) דפירש
דח"ו שהיה מחיר לעשות עבירה
אלא קאמר ילכש שחורים וילך
למקום אחר לנצטת שחורים
ואכנסות משכרין לבו ולא יכא לירי
עבירה ויולל לעשות מעשיו מה
שלבו חפץ דודאי אין יצרו מתגבר
עליו וסוגיא לשמעאל אלו משמע
כדכרי וסוגיא וצריש פרק צתתו
דמועד קטן (דף ק"ג. וס):

בכהנים בזמן שבית המקדש
קיים. מכלן קשה
על פרש"י דפ"ג דמגילה (דף ט. ז):
על ההיא דמתן (י) דיו צוהקניות לא
יכא כפיו ופי' משום שהעל מסתכלין
בו ואמריין צוהקניה המסתכל צוהקניה
צבעה שנושאין כפיהן עיניו כהות
והא לימא דמסקיין דוקא בזמן שצית
המקדש קיים ואילו תמס צבצוליס
מדמקשי מיניה צוהקניה מההיא דהוה
צביצוניה דרז הוה (י) והוה פריס
דגיה ומשני דלמא דש צבצוליס הוה
וגרסה דלפך דש צבצוליס מיתתא
משום היסא דקעת והכי לימא
צירושלמי דהתם א"ר יוסי דהא אמרה
שאסור להסתכל צוהקניה צבעה שהם
מצרכין את העם א"ר חגי ללוס
אמר אלא משום היסא אלא מסתכל
ולא מסתכל דמתאי:

יוסי בן יעזר בוי. צירושלמי אמר
צירושלמי לא היה מחלוקת
אלא על הסוגיה צבצוליס ועמדו
שמאי והלל ועשו ד' משרבו תלמידי
שמאי והלל שלא שמשו כל זורכ רבו
מחלוקת צירושלמי ונחלקו לצ' כיתות
ויש לתמוה הרי נחלקו כבר ציני
שאלו על מלוה ופרוטה (פסגדרין יט).
ושמא כיון דשאלו וצית דינו הוה סברי
דעתו אלוהה וצית דהא חס חולק
עליו רק לפי סברת דוד לא מסתכל
מחלוקת ומה שמא צירושלמי ועמדו
שמאי והלל ועשו ד' לא מצינו צפ"ק
דשבת (דף ק"ג. ז): רק שלשה דברים
שמלוקן בהן:

שנים מווגות האחרונים שאמרו
לסמוך (י) נשיאיו הוו. ואל
תמנה על לא דחשיב שמאי מקמי
הלל והלל נשיא לנשיא איכא למימר
דהיות כי ג' מווגות הראשונים אשר
אמרו שלא לסמוך היו נשיאים ושמאי
סבר כוותיהו נקט ליה צירושלמי
ואגב דנקט ליה הכא צירושלמי
חשיב ליה ככל מקום שמאי מקמי
הלל והכא ליכא למיטעי לפי שנכנס
צבוקס מנחם דחשיב אחר הלל:
וא"כ אכז"ר היה וכן שמאי נמי הלל:
ארכא
לסמוך ניתאי הארכלי אומר
שמעיה אומר לסמוך אבטליון
אומר שלא לסמוך הלל ומנחם לא
נחלקו יצא מנחם נכנס שמאי (י) שמאי אומר
הראשונים

רשות לאדם להתעסק אלא בדבר שהוא מן היום אשר ברא אלהים אדם על הארץ ולקמעה השמים ועד קצה השמים ולא
בדברים אחרים. בשלמא מה למעלה ומה למטה ומה לאחור יש להימנע דלמא אתי להטיח מילין כלפי למעלה. אלא לפנים
מא איכפת לן [מהן] דהוה הוה. ומשני ר' יוחנן ור' אלעזר משל למלך ב"ו כו. כל שלא חס על כבוד קונו ראוי לו כאלו לא
בא לעולם מאי היא רבה אמר לו המסתכל בקשת ואומר כהן זה דמות ה' שנא' כמראה הקשת אשר יהיה בענן וגו' רב יוסף
אמר זה העובר עבירה ומסתחר מבני אדם ואינו חושש לכבודו של מקום שנסתרות לפניו כגלויות ופניו ודרכיו יצחק [אמר] העובר
עבירה בסתר כו' שנמצא גונב דעת הבריות ואינו חושש לכבודו של מקום ומקשינן איני כי העובר עבירה בסתר יתור ותר רע
מן העובר בגלוי. והתניא [ר' י] אלעאי הזקן אומר אם רואה אדם שיצרו מתגבר עליו כו' ח"ו שאלעאי הזקן התיר לעבור עבירה
כלל אלא כן א' אם ראה אדם שיצרו מתגבר עליו כאלעאי הושתה לפניו זמר ומתירא שימא אשכח רובא לירי בעבירה התיר
לו לילך למקום אחר וילבש שחורים כל זה כדי לשוב את יצרו שהאכסניא לבו שבור כדאמרינן כלבא בלא מאתיה שב שנין

יא א טו"ע"א ח"ח ס"י רעט
ספ"ק ז:
יב ב מיי" פ"ד מג' תפלה
ה' ז סג עש"כ כ
טו"ע"א ח"ח ס"י קנה ספ"ק
ג:
יג ג מיי" פ"א מהלכות
מגינה הלכה ט:

מוסף רש"י

הובא בעמוד הבא.

רבינו חננאל

בכבודי מאי דרש אמר ר'
יוחנן ואתא מרבבות קודש
אות הוה ברבבה שלו [ה]
צבאות שמון אדון הוא
צבא שלו אמר רבי יוחנן
לא ברות ה' ואחר הרוח רעש
לא ברעש ה' ואחר הרעש
אש לא באש ה' ואתה האש
קול דמקה דקה ונתת ר'
עובדן: ת"ר ד' דברים נאמרו
בשרין שלשה כמלאכי יש
להן כפיס ושמיין מסוף
העולם ועד סופו ושומעין
מה ששמעו הרוח וגו' כבני
אדם פריין ורביין ואוכלין
ושותין ומתין כבני אדם: ו'
דברים יש כבני אדם יש בהן
דעת ומחלין בקומה וקופה
ומספריין לשון קודש
כמלאכי אכלין ושותין
ומצויין רעי ופרים ורבים
כבהמה. (ב) שאלו את בן
זומא בתולה שעיברה מהו.
מי חיישילן לדשמואל דאמר
יכול אני לבעול כמה בתולות
בלא דם. או דלמא הא
דשמואל לא שכחא [כין]
וחיישילן שמא באמבטי
עיברה כו' פירוש אשה הרה
שבקרה ונמצאת בתולה מי
אמרינן מביאה נתעברה
כשמואל הרחיני קורא בה
אשה כי תוריע ולידה זכר י'
וטמאה וחייבת [קרבן] ליה
או דלמא אימור באמבטי של
מרוץ נתעברה כגון שפיר
איש באותה האמבטי ופלט
ש"ו וירדה אשה וקורבה
באותה טיפה של ש"ו
ונכסה בתוך רחמה
ונתעברה וזה מעשה נסים
הוא ואינה נטמאה ליה שאין
אני קורא בה אשה כי תוריע.
ומקשינן וכי היריון באמבטי
כי האי גונגמי מי משכחת לה
והאמר שמואל כל שכבת
דוע שאינו יורה כחץ אינה
מורפת ומפריקין כי אמר
שמואל דבעינן ריית כחץ
בעת שפולטה האישי וזו
הש"ו האישי שפולטה
באמבטי יורה כחץ הוה ולא
איפשיטא ושומעין שנמצאת
אשה הרה ובעת לידה לא
היתה יכולה לילד שאמרו כי
היא בתולה וקרעו לה הנשים
בדינו של זהב אותם
המסוככין המלואין דם
בתולין ולידה: מתנני' כל
המסתכל בד' דברים ראוי לו
כאלו לא בא לעולם. פי'
טוב מננו הנפל שלא בא
לעולם כי אין לאדם
התעסק אלא [במה]
שצבטוה להכירי קונו בעשיית
חוקיו ומשפטיו כי עשיית
משפט וצדקה הם ידיעתו
של הקב"ה כדכתיב בעשיית
צדקה ומשפט הלא הוא
הדעת אורי נאום ה' ולעשות
מצותיו ותורותיו אבל
להסתכל לירע מה למעלה
ומה למטה מה לפניו ומה
לאחור לא. כי לא נתנה

(א) ש"ך לך דף ע"ב. (ב) מדכרי רבנו גאולה דלא גרס נכנס מהו סתם ומפי' דנפשיא ליה לעיני טומאת לידה וקרבן.